

Πρόγραμμα	ΕΛ – Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή [EN – Environment and Climate Change]
CCI Προγράμματος	CCI 2021EL16FFPR003
Έκδοση Προγράμματος	2.2

21^η Διαδικασία Εξειδίκευσης	
Δράση	2.4.58.5: Έργα ορεινής υδρονομίας στην Περιφέρεια Θεσσαλίας-Aqua montis
Έκδοση Εγγράφου Εξειδίκευσης	2.0 Τροποποιεί το έγγραφο με αρ. πρωτ. ΥΠΟΙΚ 108529 ΕΞ 2024/24-07-2024

Φεβρουάριος 2026

Προτεραιότητα 2 : «Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή»- ΕΤΠΑ & Ταμείο Συνοχής

Στόχος Πολιτικής (ΣΠ) 2	Μια πιο πράσινη και ανθεκτική Ευρώπη με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα και καθ' οδόν προς μια οικονομία καθαρών μηδενικών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, μέσω της προώθησης της δίκαιης μετάβασης σε καθαρές μορφές ενέργειας, των πράσινων και γαλάζιων επενδύσεων, της κυκλικής οικονομίας, του μετριασμού της κλιματικής αλλαγής και της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης των κινδύνων, και της βιώσιμης αστικής κινητικότητας
Ταμείο	ΕΤΠΑ & Ταμείο Συνοχής (ΤΣ)
Ειδικός Στόχος (ΕΣ) 2iv (RSO2.4)	Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της πρόληψης του κινδύνου καταστροφών, της ανθεκτικότητας, λαμβάνοντας υπόψη προσεγγίσεις που βασίζονται στο οικοσύστημα (ΕΤΠΑ)

ΣΠ 2 – ΕΣ 2iv (RSO2.4) - Δράση 2.4.58.5: Έργα ορεινής υδρονομίας στην Περιφέρεια Θεσσαλίας-Aqua montis

Η δράση περιλαμβάνεται στην κατηγορία δράσεων «Κατασκευή έργων αντιπλημμυρικής προστασίας, συμπεριλαμβανομένων των πράσινων υποδομών».

Στο πλαίσιο των μέτρων «Εφαρμογή δασοτεχνικού συστήματος ορεινών υδρονομικών έργων» καθώς και «Αξιολόγηση και συντήρηση υφιστάμενων ορεινών υδρονομικών έργων», όπως αυτά ορίζονται στην πρώτη αναθεώρηση Σχεδίου Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας των Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Θεσσαλίας, EL08 (Κωδικός EL_08_31_01 – τροποποίηση του Κωδικού EL_08_31_08 και Κωδικός EL_08_35_03 – συνέχιση του Κωδικού EL_08_35_16), το οποίο βρίσκεται σε διαβούλευση και πρόκειται άμεσα να εγκριθεί και λαμβάνοντας υπόψη την ένταση και τις συνέπειες των θεομηνιών Daniel και Elias που έπληξαν την περιοχή το φθινόπωρο του 2023, κρίνεται αναγκαίο να υλοποιηθούν τα εξής έργα φυσικής συγκράτησης υδάτων στα ορεινά:

- 1) Το Δασοτεχνικό Σύστημα Διευθέτησης Ορεινών Υδάτων που περιλαμβάνει ένα τρίπτυχο έργων και μέτρων οργανικά συνδεδεμένων και αλληλεξαρτώμενων:
 - α. Φυτοκομικά έργα για την δημιουργία κανονικών υδρογεωνομικών δασών και θαμνώνων, ανθεκτικών στην κλιματική αλλαγή, που συμβάλλουν στην αποτροπή της επιφανειακής διάβρωσης, στην αύξηση της υδατοσυγκράτησης και της διήθησης στο έδαφος, στη μετατροπή της επιφανειακής απορροής σε υπεδάφια και στην επιβράδυνση της απορροής.
 - β. Γεωτεχνικά έργα (βαθμιδώσεις, αποξέσεις πρανών, στραγγίσεις, τάφροι, ξηρολιθοδομές, κλαδοπλέγματα, κορμοφράγματα κλπ) με σκοπό την απόσβεση εστιών παραγωγής φερτών υλών ή την προσωρινή συγκράτηση όμβριων υδάτων.
 - γ. Υδραυλικοτεχνικά έργα που περιλαμβάνουν μια ποικιλία τεχνικών κατασκευών όπως:
 - ι) χαμηλά φράγματα που κατασκευάζονται στις κοίτες των κύριων και των μικρότερων κλάδων και έχουν ως κύριο σκοπό τη στερέωση των κοιτών, τη συγκράτηση ή διαλογή φερτών υλών, την αποτροπή ολισθήσεων, την ανάσχεση πλημμυρικών αιχμών, την απόληψη ή ταμείωση νερού κλπ.

ii) έργα που διατάσσονται παράλληλα στη ροή του νερού (αναχώματα, επενδύσεις, κ.λπ) με σκοπό την προστασία της όχθης των ρεμάτων και αποτροπή της πρηνικής διάβρωσης, τον περιορισμό της ροής εντός καθορισμένης κοίτης για την προστασία παρόχθιων ζωνών ή και την διεύρυνση της κοίτης με σκοπό την φυσική της διαμόρφωση.

2) Ανοιχτού τύπου φραγματικές κατασκευές και λεκάνες προσωρινής συγκράτησης φερτών υλών σε ορεινές λεκάνες απορροής έντονης χειμαρρικότητας. Ενδεικτικά θα περιλαμβάνει ανοιχτά φράγματα διαλογής και προσωρινής συγκράτησης φερτών υλών με σκοπό την ανάσχεση μαζικής στερεομεταφοράς (debris flows & Mud flows), την ανάσχεση πλημμυρικού κύματος (backwater effect), την προσωρινή συγκράτηση φερτών υλών σε λεκάνες, τον έλεγχο της διακίνησης φερτών υλών με διαλογή.

3) Κατασκευή στεγνών λιμνών κατακράτησης για την ανάσχεση της πλημμύρας σε ορεινές λεκάνες απορροής ήπιας χειμαρρικότητας. Κατασκευή στεγνών λιμνών κατακράτησης (dry detention pond) στις ορεινές κοίτες των ρεμάτων με στόχο την ανάσχεση της πλημμύρας. Η δράση εφαρμόζεται μόνο σε λεκάνες απορροής ήπιας χειμαρρικότητας ή λεκάνες απορροής που η χειμαρρικότητά τους έχει αποσβεστεί σε μεγάλο βαθμό και παρουσιάζουν φυσιολογική στερεομεταφορά.

Όλα τα ανωτέρω αποτελούν έργα ορεινής υδρονομίας τα οποία θα υλοποιηθούν κατά προτεραιότητα στις ορεινές κοίτες των ρεμάτων από ανάντη προς κατόντη. Για την κατασκευή τους θα χρησιμοποιούνται μέθοδοι και υλικά συμβατά με το φυσικό περιβάλλον.

Ενδεικτικά και όχι περιοριστικά αναφέρονται οι ορεινές λεκάνες στις οποίες κρίνεται απαραίτητο να γίνουν παρεμβάσεις:

- Ορεινές λεκάνες απορροής που επηρεάζουν μεγάλες πόλεις (Λάρισα, Τρίκαλα, Καρδίτσα, Βόλος) και παράκτιες τουριστικές περιοχές, όπως Ορεινές λεκάνες των ποταμών Τιταρήσιος, Κλεινοβίτικος, Μαλακασιώτης, Καστανιώτικος, Ίωνας, Ληθαίος, Καλέντζης, Ξηριάς, Κραυσίδωνας και Άναυρος, και Ορεινές λεκάνες 1ης ή 2ης τάξης: - Γόννων, Ελγιάς - Γκαλιάμτσας (Πουρναρίου), Ελάτειας - Συκουρίου, Όσσας - Αγίων Θεοδώρων - Ομολίου, Στομίου - Παιδοπόλεως, Αγριάς, - Σεσκουλίτη Βόλου - Ζαγοράς - Μέγα Ρέμα Μακρυρράχης Πιτσέϊκα - Αγ. Ιωάννου & Θεοδωρή - Χαλορέματος, Αγ. Δημητρίου και Κακορέματος, Τσαγκαράδας.
- Ορεινές λεκάνες των ποταμών Πορταϊκός, Νεοχωρίτης και Ενιπέας και των ρεμάτων Βιτουμίτης,, Ξυνόβρυση, Μέγα, Σμοκοβίτικο και τις Ορεινές λεκάνες 1ης ή 2ης τάξης: - Καστρακίου, Γάβρου - Πετροκάναλου - Κουμασίου (Καναλιών) - Βαθυρέματος - Ξηριάς, Κερασιάς - Καστρίου, Καλαμακίου, Ελάφου - Ξηροκάναλο, - Αποξηραθείσης Λίμνης Ξυνιάδος - Ανάβρας, Λεονταρίου - Κακάρα (Γαβρακίων, Εκάρας, Βελεσιωτών, Δομοκού Πετρωτού, Βαρδαλή).

Σύμφωνα με το ΥΠΕΝ, με βάση το Σχέδιο Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας των Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Θεσσαλίας (ΕΛ08), έχει γίνει προτεραιοποίηση στις κρίσιμες περιοχές παρέμβασης με ορεινά υδρονομικά έργα. Έχουν εγκριθεί οι απαιτούμενες προκαταρκτικές μελέτη δασοτεχνικού συστήματος ορεινών υδρονομικών έργων σε ορεινές λεκάνες της Ζώνης Δυνητικού Κινδύνου Πλημμύρας (ΖΔΥΚΠ), οι οποίες απορρέουν σε ζώνες κατάκλυσης για $T=100$. Δεν ζητείται να χρηματοδοτηθούν άλλες μελέτες ωρίμανσης.

Επισημαίνεται ότι είναι απαραίτητο να διασφαλιστεί ότι τα έργα που θα προταθούν προς χρηματοδότηση από το Πρόγραμμα «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή» 2021-2027 δεν χαρακτηρίζονται από αλληλεπικάλυψη σχετικών δράσεων που χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ) και από το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ).

Στοιχεία δράσης	☐ Κρατική ενίσχυση ☐ Χρηματοδοτικό μέσο ☐ ΟΧΕ ☐ ΟΧΕ-ΒΑΑ ☐ ΤΑΠΤΟΚ ☐ Έξυπνη εξειδίκευση ☒ Άλλο: Μη επιστρεπτέα επιχορήγηση
Αναγκαίοι πρόσφοροι όροι	A.O. 2.4 Εκπληρωμένος ΝΑΙ ☒ ΟΧΙ ☐ Δεν αφορά ☐
Δικαιούχοι δράσης	Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας/ Δασικές Υπηρεσίες της Γενικής Γραμματείας Δασών και οι φορείς που έχουν συνάψει προγραμματική σύμβαση με τους αναφερόμενους

Χρηματοδοτικός Πίνακας Δράσης (σε Ευρώ)

Κατηγορία περιφέρειας*	Ενωσιακή Συνεισφορά σε € (α)	Εθνική Συνεισφορά σε € (β)	Σύνολο σε € γ=(α)+(β)
Ταμείο Συνοχής	0	0	0
Σε Μετάβαση	0,00	0,00	0,00
Λιγότερο ανεπτυγμένες	42.500.000,00	7.500.000,33	50.000.000,33
Σύνολα	42.500.000,00	7.500.000,33	50.000.000,33
% Εξειδίκευσης **			1,39%

*Στην περίπτωση που δεν έχει εφαρμογή η στήλη παραμένει κενή

**Υπολογίζεται το ποσοστό στο σύνολο του π/υ του Προγράμματος

Υπερδέσμευση

Για την δράση θα γίνει χρήση υπερδέσμευσης έως ύψους π/υ Δημόσιας Δαπάνης 100.000.000€. Σύμφωνα με την Υπουργική Απόφαση με αριθμ. 191632 ΕΞ 2024 /17-12-2024 (ΦΕΚ 7591/Β/31.12.2024) «Τροποποίηση των ποσοστών δέσμευσης πόρων του Προγράμματος Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή 2021-27», το ανώτατο επιτρεπόμενο ποσοστό εντάξεων επί της συνολικής χρηματοδότησης της Προτεραιότητας 2 ανέρχεται σε 180,16%.

Δείκτες Εκρώων και Αποτελεσμάτων Δράσης

Προτεραιότητα	Στόχος Πολιτικής/Ειδικός Στόχος	Κατηγορία Περιφέρειας	Δράση	π/υ δράσης	Δείκτης		Μονάδα μέτρησης	Τιμή βάσης/ αναφοράς	Έτος βάσης/ αναφοράς	Ορόσημο (2024)	Στόχος 2029	Πεδίο Παρέμβασης (ΠΠ)*		Ποσό που αντιστοιχεί στο ΠΠ (Ενωσιακή συνεισφορά σε €)**	Ποσό που αντιστοιχεί στο ΠΠ (Ενωσιακή + εθνική συνεισφορά σε €)**
					ID	Ονομασία						Κωδικός ΠΠ**	Ονομασία ΠΠ**		
2	ΣΠ2/ΕΣ 2iv (RSO 2.4) Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της πρόληψης του κινδύνου καταστροφών, της ανθεκτικότητας, λαμβάνοντας υπόψη προσεγγίσεις που βασίζονται στο οικοσύστημα (ΕΤΠΑ)	Λιγότερο Ανπτυγμένες Περιφέρειες	Δράση 2.4.58.5: Έργα ορεινής υδρονομίας στην Περιφέρεια Θεσσαλίας-Aqua montis	50.000.000,33	RCO26	Πράσινες υποδομές που κατασκευάστηκαν ή αναβαθμίστηκαν για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή*	Εκτάρια			0	100.000	058	Προσαρμογή στα μέτρα για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και πρόληψη και διαχείριση των κινδύνων που συνδέονται με το κλίμα: πλημμύρες και κατολισθήσεις (συμπεριλαμβανομένων των δραστηριοτήτων ευαισθητοποίησης, της πολιτικής προστασίας και των συστημάτων διαχείρισης καταστροφών, των υποδομών και των προσεγγίσεων με βάση το οικοσύστημα)	42.500.000	50.000.000,33
					RCR35	Πληθυσμός που ωφελείται από αντιπλημμυρικά μέτρα	άτομα	0,00	2021		688.255				

Προτεραιότητα	Στόχος Πολιτικής	Ταμείο	Ειδικός Στόχος	Δράση	Κύριες ομάδες στόχου συμμετεχόντων/ Φορείς	Δείκτες Εκρώων	Δείκτες Αποτελεσμάτων
2	ΣΠ2	ΕΤΠΑ	ΕΣ 2iv (RSO 2.4) Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της πρόληψης του κινδύνου καταστροφών, της ανθεκτικότητας, λαμβάνοντας υπόψη προσεγγίσεις που βασίζονται στο οικοσύστημα (ΕΤΠΑ)	Δράση 2.4.58.5: Έργα ορεινής υδρονομίας στην Περιφέρεια Θεσσαλίας-Aqua montis	Γενικός πληθυσμός/ ΥΠΕΝ /ΓΓ Δασών/Δασικές Υπηρεσίες	RCO26	RCR35

Αναμενόμενος χρόνος έκδοσης πρόσκλησης

	Εκτιμώμενος Χρόνος
Συμμόρφωση με την αρχή μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης*	ID Δελτίο Ελέγχου: 009 Εκτίμηση συμμόρφωσης των δράσεων του Προγράμματος «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή» ως προς την Αρχή “μη πρόκληση σημαντικής βλάβης” (Do No Significant Harm - DNSH)
Προγραμματικές δεσμεύσεις** (συμπληρώνεται κατά περίπτωση)	Δεν αφορά
Έγκριση κριτηρίων επιλογής πράξης	1 ^η γραπτή διαδικασία, Απόφαση με αρ. πρωτ. ΕΥΔ ΠΕΚΑ&ΠΟΛΠΡΟ 4544/02-05-2023
Άλλο: Εκπόνηση μελέτης***	Για την εξειδίκευση των παραμέτρων και των τεχνικών λύσεων των έργων πρόληψης και αντιμετώπισης των φαινομένων διάβρωσης ακτών εξαιτίας της κλιματικής αλλαγής, βασισμένα στα οικοσυστήματα, θα εκπονηθεί μελέτη που θα ανατεθεί από το ΥΠΕΝ σε συνεργασία με την ΔΑ
Εκτιμώμενος χρόνος έκδοσης πρόσκλησης ή προσκλήσεων ****	3^ο τρίμηνο 2024 Επανεκδοση 4^ο τρίμηνο 2025

* Αν πρόκειται για δράση που περιλαμβάνεται στο εγκεκριμένο Πρόγραμμα αναφέρεται ο εκτιμώμενος χρόνος (μήνας, έτος) του εγγράφου συμμόρφωσης. Αν πρόκειται για νέα δράση που δεν περιλαμβάνεται στο εγκεκριμένο Πρόγραμμα, η ΔΑ, με βάση τις κατευθύνσεις της ΕΥΣΣΑ, θα εκτιμήσει αν η δράση καλύπτεται από τα δελτία ελέγχου που είναι διαθέσιμα, διαφορετικά θα πρέπει να συνυπολογίσει τον χρόνο που θα απαιτηθεί για να διαμορφωθεί το νέο δελτίο ελέγχου συμμόρφωσης με την αρχή μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης (DNSH).

** π.χ. έγκριση επιχειρησιακού σχεδίου λυμάτων οικισμών Δ' προτεραιότητας, σύμφωνη γνώμη ΦοΔΣΑ, έκδοση κατευθυντήριων οδηγιών για την ολιστική προσέγγιση κλπ.

*** Για τον εκτιμώμενο χρόνο έκδοσης πρόσκλησης λαμβάνονται υπόψη τα στοιχεία που έχουν συμπληρωθεί στον πίνακα που ακολουθεί την περιγραφή της δράσης.

**** Αναγράφεται το τρίμηνο και το έτος κατά το οποίο εκτιμάται ότι θα εκδοθεί η πρόσκληση, ή οι προγραμματισμένες ενδεχομένως διαδοχικές προσκλήσεις της δράσης.